

ELŐFIZETÉS.

HONFIDELIS VIDEKÉN

Év ávré ... .. 42 kor

6 hó ávré ... .. 24 kor.

3 hó negyed évré 12 kor.

1 hó ávré ... .. 4 kor.

Nyitási költségek
munkálkodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osanádi egyesül

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 37

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1918.

Szerkesztő:
Stauber József.

Péntek, szeptember 27.

Mai lapunk főbb közleményei:

- Bevállik az új munkarend.
- Katonatiszti tragédia.
- Cipő, amely három hónapig tart.
- Három év zárszámadás nélkül.
- Insultált huszárönkéntes.
- Sertésvágási engedély kapható.
- „Help via the war!”
- Siklóssy Andor kalandja.
- Tűzifa-árak Aradon.
- Szélmalomharc Bosznia mlatt.

A tizennégy pont.

Ha kezünkbe vesszük az ellenség lapjait, döbbenetesen ugyanazokat a cikkeket, ugyanazokat a mondatokat olvassuk, mint 1914-ben, ami éles ellentétben áll a mi lapjaink hangjával, mely a háború kezdete óta évről-évre változott, a dühös fortissimótól lebukott a leglágyabb pianissimóig és napról-napra közeledett a békéhez. Vajjon mit akarnak odaát, miért nem nyilatkoznak az elnémult és rejtélyes békebarátok? Nekik már a Wilson békefeltételei sem kellenek! Hát mi sem fogadjuk el őket vakon, mert mi úgy érezzük, hogy azok az okok, melyek bennünket a béke kérdésének felszínén tartáságra rábírnak, a magunk erejéből következnek.

Wilson tizennégy pontjának elfogadása nélkül nincs béke, legalább még most nincs s így érdemes szemügyre venni az egyes pontokat, hogy melyiket lehet belőlük elfogadni, melyiket nem?

1. Minden békeszerződés nyilvánosan jön létre s ne legyenek többé titkos nemzetközi szerződések. Elfogadjuk.
2. A tengeri hajózás teljesen szabad legyen. Elfogadjuk.
4. A fegyverkezés a minimumra szállítassék le. Elfogadjuk.
5. Hogy egy ország gyarmata legyen-e egy másik országnak: az mindig a gyarmat népetől függjön. Elfogadjuk.
6. Oroszország kiűritessék. Elfogadjuk.
7. Belgiumot ki kell üríteni és helyreállítani. Elfogadjuk, de kérdezzük Wilsontól: hát a német gyarmatok? Erről tollhírbából Wilson megelégedezett.
8. Franciaországot ki kell üríteni és Elzász-Lotharingiát vissza kell adni. Az első részt elfogadjuk, mi magyarok elfogadjuk a második részt is, ha azt a németek is elfogadják. De ezt megjegyezzük, hogy Elzász-Lotharingia Nagy Károly óta 1642-ig német tartomány volt, ekkor francia kézre jutott, de 1870-ben Franciaország üzenté meg a háborút Németországnak s ha Franciaország legyőzetvén, a saját büne következményeinek viselése sem nem jogtalan, sem nem méltánytalan.
9. Az olasz határok kiigazítása. Elfogadjuk.
10. A kettős monarchia népeinek autonómiája. Ausztriára nézve elfogadjuk, mert Ausztria sohase volt egységes nemzeti állam, meg

történeti állam sem, ellenben Magyarország ezer esztendő óta, mert *egységes magyar állam él itt ugyanazon geográfiai határok és ugyanazon magyar királyi szuverénitás és ugyanazon törvények alatt.* Itt sem a szerbek, se a románok, se a tótok nem őslakók, hanem a XII—XV. századbeli törvényeink szerint csak „hospites”, vagyis vendégjövvények.

11. Romániát, Szerbiát és Montenegrót ki kell üríteni, helyreállítani és Szerbiának tengeri kikötőt kell adni. Elfogadjuk. Románia már ki van ürítve, Szerbia a katonai közigazgatás után pedig úgy helyreállítva, hogy soha azelőtt olyan kulturállapotban nem volt. De, hogy Romániának mi magyarok jutalmat adjunk irtadásaiért akkor, amikor az ördög sem bántotta: azt százezer millió Wilson kedvéért se lehet megcselekedni. Ellenben az ellen nincs kifogásunk, ha Wilson a fél Amerikát is oda adja kedves oláhjainak.

12. A török nemzetiségek autonómiája és

a Dardanellákon keresztül szabad ut a kereskedelem számára. Elfogadjuk.

13. A független Lengyelország föllállítása. Elfogadjuk.

14. A népek általános szövetsége, nemzetközi döntőbírótság. Elfogadjuk.

Mindebből látható, hogy Wilson tizenegy pontját tárgyalási alapul el lehet fogadni. Legnehezebb tétel itt a németek részéről a 8-ik, a magyarok részéről a 10-ik pont. De ha Wilson békefeltételei alapján leülünk a zöld asztalhoz: Elzász-Lotharingiáért Keleten, a Baltitengernél kaphatna Németország kárpótlást, és ha mi magyarok a zöld asztalnál bebizonyítanók azt, hogy a föld kerekéségén a magyar nemzetiségek bírják a legtöbb szabadságot, a magyarokéval egyenlő jogot és kötelességet: akkor bizonyára másképp beszélne Wilson is.

Fogadjuk tehát el Wilson békefeltételeit s ülünk le tárgyalni a zöld asztalhoz.

K. A.

Foch a Majnáig akar nyomulni.

(A németek hősiességének ellenállása.)

Berlin, szeptember 26. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati fronton: Rupprecht trónörökös hadserege: Előtéri harcok a Lys lapályon, a Labasse csatornától északra és Mouvres mellett.

Boehm vezérezredes hadserege: Epehytól délkeletre és Bellécourt mellett heves ellenséges tüzelés után csak részleges előretörések következtek, amelyeket visszavertünk. Az Omignon patak és a Somme között az ellenség folytatta támadásait. Az első roham tüzéséigünk és gyalogságunk egyesített tüzelésében összeomlott. A délelőtt több ízben megismételt támadások sulya a Pontrut és Bricourt közötti magaslattal ellen irányult. Ideiglenesen az ellenség itt be is, fészkelte magát, de ellenlökéssel visszazereztük állásainkat. Délután a franciák Francilly és a Somme között újabb erős támadásokra indultak, amelyeket, kis betörési pontoktól eltekintve, visszautasítottuk. A legutóbbi napok során itt kétszáznál több foglyot ejtettünk.

A német trónörökös hadserege: Albertől északra, az Ailette és az Aisne között, egy helyi támadó vállalkozásnál foglyokat ejtettünk. Vaillytól északra visszaverttünk ellenséges részleges támadásokat.

Albrecht württembergi herceg hadserege: A Moseltől keletre visszaverttünk egy ellenséges részleges támadást. Az ott harcoló harmincegyedik Landwehr-dandár csapatai egy ellentámadással elfogtak ötven francia és amerikai katonát. Ellenséges repülőrajokból, amelyek Majna—Frankfurt és Oberlantern várost támadták meg, lelőttünk két repülőgépet. — **Ludendorff.** (Minisztereinkőség sajtóosztálya.)

Baselből jelentik: Foch tábornok fogadta a

Baseler Nachrichten párisi levelezőjét, aki előtt a következő nyilatkozatot tette: Még nem vagyunk a Majnánál, de oda fogunk jutni, ha elég időt hagyunk magunknak. A németek ellenállnak és tovább is ellenállást fognak kifejteni, mi azonban megszakítás nélkül folytatjuk ellenük az akciót.

Gentből jelentik: A Reuter-ügynökség washingtoni jelentése szerint March tábornok, az amerikai hadsereg vezérkari főnöke kijelentette, hogy szeptember 28-án a nyugati fronton az amerikai katonák száma meghaladta az 1.750.000-et.

Berlinből jelentik: Clemenceau, a francia kormány elnöke, mint a mai Journal Officiel közli, dekrétumot bocsátott ki, mely elrendeli az elzász-lotharingiai ügyek miniszteriumának megszervezését.

Elzász-Lotharingia eddig megszállott részének ügyeit eddig a hadügyi és belügyi miniszterium egyes osztályaiiban kezelték. Most elhatározták, hogy a várhatólag megszorodó ügyek intézésére külön miniszteriumot állítanak föl, mint reménységeik szimbólumát. Az új miniszterium vezetését Jeanneney államtitkár bízta.

A francia vezérkar szeptember 25-én délután ezt a jelentést adta ki:

Az új folyamán tüzéségi tevékenység St. Quentinél és az Ailette és az Aisne között. Német támadások az oisei majornál teljes kudarcra jártak. A Vesle-fronton a tüzéségi harc meglehetősen élénk volt. A Champagneban és Lotharingiában német rajtaütéseket visszaverttünk, az utóbbi helyen sikeres betöréseket hajtottunk végre a német árkokban.

Kievből jelentik: Azokkal a hírsztelesekkel szemben, mintha Ukrajnában behívások

történetek volna és a behívottakat a nyugati német harctérre küldték volna, hivatalos hangok közlik, hogy Németország sehoh meg szállott területen egyetlen katonát sem hivatott be. A Németországgal baráti viszonyban lévő Ukrajnában, ahol a németek csak azért vannak jelen, hogy nyugalmat és rendet teremtsenek, ilyen eljárás teljesen ki van zárva.

Cipő, amely három hónapig tart.

(Tizenöt koronás lábbeli. — A Népruházati Bizottság akciója.)

Nagy gondot okoz minden családos embernek, különösen a szegényebb néposztálynál a cipő beszerzése. Már idestova bekövetkezik a tél, jönnek a hideg idők, a gyermekek még mindig mezítláb járnak. Illetékes tényezőket interjuváltunk meg, hogy mi lesz télen cipő dolgában a gyerekekkel? Hisz azok megfiagynak, hogy ha nem kapnak cipőt. Jótékony egyesületek vezetőivel beszélünk, akik szomorúan mondták, hogy habár tőkájuk van, még csak reményük sincs arra, hogy az elhagyott árva gyermekeket ellásák cipővel télire. Az Országos Népruházati Bizottság kereken kijelentette, hogy örülhetnek, ha majd esetleg jövő év márciusába kapnak cipőt, mert ők is tehetetlenek a központokkal és a hadsereggel szemben.

Munkatársunk ma egy vegyészeti gyár Aradon tartózkodó igazgatójával, Rajkovits Sándorral folytatott beszélgetést, aki elmondta, hogy a cipő mizéria találmányának forgalombahozatalával, amely Ausztria, Magyarország, Németország, Törökország és Bulgária részére már szabadalmazva van — megszűnik.

— És milyen találmányról volna szó? — kérdezte munkatársunk.

Rajkovits Sándor a következőket mondotta el: Már hosszabb idő óta kísérletezem egy gummipótlószer feltalálásával, azonban a hozzá adott anyagok vegyületeiből képződő új anyag mindig egy kissé keményebb volt, úgy, hogy azt gummi pótlására nem lehet használni. Ekkor jött az az ideám, hogy az új anyag úgy keménységénél és ruganyosságánál fogva kitűnően helyettesítheti a bőrt. Kísérletezéseimet ezután ebben az irányban folytattam. Drótszalakból készíttettem magamnak cipőmintákat. A felső részét a cipőnek az új anyag és apróra őrölt rongyhulladékok keverékével öntöttem le, a talpát pedig apró vas láncszemek és anyagom összetételéből állítottam elő. A cipő kész volt. Kipróbáltam és a próba alkalmával kitűnőnek bizonyult. Érintkezésbe léptem az Országos Népruházati bizottsággal, amely az új anyagból készült cipőt kipróbálta és azt megfelelőnek találta. Megkötöttük a szerződést, amelynek értelmében köteleztem magam november végéig két millió pár cipő leállítására. A cipőnek legalább három hónapig kell eltartaniuk és párjuk nem kerül többé 15 koronánál. A cipők előnye az, hogy tetszés szerinti legujabb divatuakra lehet őket készíteni. Az anyag a körülményekhez képest elég erős és ami a legfontosabb, könnyű és kényelmes. Különösen nagy előnye a cipőnek, hogy meleg tart és megóvjá a lábat a nedvességtől.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: **Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetéseit utján.**

Széimalomharc Bosznia miatt.

(Tisza István gróf nyilatkozata utjáról.)

Bécsből jelentik: Az osztrák politikai körök örömmel és meglepődéssel állapítják meg, hogy Tisza István gróf boszniai útján személyesen meggyőződött arról, hogy a bosnyák nép többsége hallani sem akar Boszniának és Hercegovinának közvetlenül Magyarországhoz való csatolásáról.

A *Neue Freie Presse* mai számában a lap élén budapesti információ alapján közli, hogy Magyarországon is erős aggodalmak merülnek fel a bosznia-hercegovinai kérdésnek tervezett magyar megoldása ellen. Ennek az oka abban a benyomásban keresendő, — mondja a lap — amelyet Tisza István gróf zágrábi és szerajevói tanácskozása folyamán nyert. (Ez sem igaz, sohasem örülünk az u. n. magyar megoldásnak!) A legtöbbszemélyiség, akikkel tárgyalt, a terv ellen nyilatkozott. Az az ellenállás, melyre a tervezett megoldás Ausztriában talált, úgy látszik, további oka annak, hogy a magyar körök is gondolkodóba estek. Budapesten tudják, hogy az osztrák reichsrat mindkét háza valószínűleg egyhangú határozatokat fog hozni a tervezett megoldás ellen, ennek következtében nem valószínű, hogy az egész tervet hosszabb időre elejtik.

A lap hosszabb budapesti információt közöl, melyet budapesti szerkesztője olyan személyiségtől kapott, ki a délszláv kérdésbe teljesen be van avatva. Ez a személyiség többek között ezeket mondotta:

— A magyar mérvadó köröket kellemetlenül lepték meg a Bécsből érkező hírek. Különösen áll ez arra a követelésre, mely szerint Ausztria esetleg igényt támaszt három nyugatmagyarországi vármegyére. Az osztrák kormány kijelenti, hogy nemcsak távol áll tőle ilyen tendencia, hanem, hogy az ilyen ideákról való beszélgetésnek még a lehetőségét is a leghatározottabban perhorreszkálja. Ami a délszláv kérdés megoldását illeti, Wekerle nyomatékosan kijelentette, hogy ezt a kérdést most nem magyar részről vetették fel, de a magyar kormány abban a pillanatban, midőn a kérdést más oldalról előtérbe tolták, kötelességéhez híven megoldási tervet javasolt. A magyar kormánynak ezt a javaslatát Ausztriában részben helytelenül adták vissza. Odaát ugyanis azt állítják, hogy Magyarország Dalmáciát magához akarja csatolni. Ez a terv nemcsak a magyar kormánytól, de az összes pártoktól távol áll. Tisza a délvidéken való útjában úgy nyilatkozott, hogy attól tart, hogy a délszláv propaganda csak takarója a nagyserb mozgalomnak, ha tehát a délszláv kérdést meg akarják oldani, meg kell akadályozni, hogy ez a kérdés szerb értelemben oldassék meg. Az ugynevezett magyar megoldás mérvadó körök véleménye szerint biztonságot nyújtana az iránt, hogy Bosznia-Hercegovinában nem izhetnének nagyserb politikát. Tervezés azonban azt hinni, hogy Boszniának és Hercegovinának Magyarországhoz való csatolásáért a magyar politikai körök lelkesednek. Ha Ausztriában az a felfogás, hogy az ugynevezett magyar megoldás nem kívánatos, akkor magyar részről a legesekélyebb akadály sincs annak, hogy a status quot tartsák fenn. Mindenestre változás fog beállni a horvát kormányban, hogy ott erősítsék az államhá elemeket, fejezte be információját az illető személyiség.

Tisza boszniai missziójáról ma a következőkben nyilatkozott:

— Megállapítom, hogy mindazok előtt, a

kikkel politikai kérdésekről utam folyamán beszélgettem, világosan kijelentettem, hogy utamnak politikai jelentősége nincsen. Semmiféle politikai mandátumot nem kaptam, beszélgetéseim magánjellegűek és informatív céllal bírnak. A beszélgetések felől megjelent közlemények természetesen nem hitelesek. Saját álláspontomat a kellő időben, vagyis akkor fogom nyilvánosságra hozni, amikor az ügy érdekében levőnek találom. Jelenleg csak annyit jegyzek meg, hogy a szemem előtt levő megoldás, úgy mint általában a magyar részről kontemplált megoldás, Ausztria-Magyarországnak egyaránt jól feliozott érdekében áll.

Tüzifa-árak Aradon.

(Maximálták a szén-árakat is.)

Az aradi közellátási vállalat elnöke ma hirtelményt bocsátott ki, amelyben megállapítja az Aradra érvényes fa és szénárakat.

A város a faneműek legmagasabb árának megállapításánál a következő elevket tartja szem előtt:

Az összes aradi fatelepekre nézve egységes és egyenlő árak állapítandók meg tekintet nélkül arra, hogy egyik vagy másik telepnek esetleg kisebbek vagy nagyobbak az önköltségei. Ebben a kérdésben a bizottságnak így kellett határoznia, mert a bizottság úgy látja, hogy a hivatkozott miniszteri rendeletnek sem az az intenciója, hogy egy városban különböző árak legyenek érvényben.

A rendeletben megállapított 10, illetve 5 százalékos haszon tiszta haszonnak tekintendő, úgy, hogy az árjegyzékben megállapított árakhoz hozzászámítandók lesznek az említett bekezdésben felsorolt kiadásokon kívül az összes egyéb kiadások és üzleti rezsik és mindezekhez lesz még a 10 százalék haszon hozzászámítva.

A vasuti fuvarok tekintetében kimondja a bizottság, hogy a tekintetbe jövő vasuti állomások közül a legközelebb és legmesszebb fekvő állomások közötti vasuti fuvar átlag veendő számításba.

Az anyagnak a vasuti állomástól a fatelepekre való befuvarozásának költségeire nézve kimondja a bizottság, hogy a legmesszebb fekvő fatelepe, illetve a legdrágább beszállítási költségek veendő számításba.

A szén és faárak a következők:

Szénárak: Darabos koks 20 kor. 80 f., dió koks 17 kor. 80 f., porkoks 9 kor. 80 f. métermázsánként.

Faárak: Hasábfá 80 kor., vegyes fa 77 kor. 1-6 rendű dorongfa 74 kor., vegyes dorong 71 kor., gajfa 68 kor. 50 fill., tuskó 67 kor. 50 fill. köbméterenként. Aprított fa 25 kilón felüli vételnél 22 kor. Kisebb vételnél 28 kor. métermázsánként. Fenyőálggyújtó 3 kor. 80 fill. kötegenként.

Darabos faszén kilója 72 fillér, csomagban 80 fillér a nagykereskedőnél, 90 fillér a kiskereskedőnél.

Dorogfa: a 32 milliméteres 44 kor. 59 fillér akónként, a vastagabb 57 korona.

VAROS ES MEGYE.

— A város 24 millió kölcsöne. A legutóbbi közgyűlés tudvalevőleg elhatározta, hogy a függő kölcsönök konvertálására és a legsűrűsebb beruházásokra 24 millió koronás kölcsönt vesz fel. A városi tanács felszólította a helybeli és budapesti pénzügyintézeteket, hogy tegyenek ajánlatot. Ma déli 12 órakor járt le az ajánlati terminus. Három budapesti pénzügyintézet tett ajánlatot és pedig a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, a Hazai Takarékpénztár Egyesület és a Magyar Jelzálog- és Hitelbank. Pénzügyi körökből arról értesülünk, hogy a két utóbbi pénzügyintézet 95-ös árfolyam mellett 5.25 százalékos kamattal felszámításával hajlandó a 24 millió kölcsönt folyosítani. Miatán az ajánlatokat zárt borítékban kellett benyújtani, akkor kerülnek az ajánlatok nyilvánosságra, amikor a pénzügyi bizottság a borítékokat felnyitja.

Hertling a katonai hatalom korlátozásáról.

(A kancellár a gyülekezési szabadság bővítéséről.)

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés főbizottsága ma folytatta az általános politikai helyzet tárgyalását. Hertling kancellár a gyűlés elején felállott és beszédet mondott. Beszédében a következő kijelentéseket tette:

— Azokat a panaszokat, melyeket tegnap hallottunk az egyesülési és gyülekezési törvény kezelésére vonatkozólag, *jelentékeny mértékben megokoltnak kell elismernem.* A kerületi parancsnokságok több helyütt adnak ki rendeleteket, melyekben megtiltják, hogy gyűléseken a választójogról beszéljenek akár mellette, akár ellene. Ez türelhetlen állapot. A katonai főparancsnokság azonban időközben rendeleti úton megszüntette a tilalmat. A háboru hozza magával, hogy a hatóságot rendkívüli meghatalmazással kell ellátni a nyugalom és rend fenntartása végett. Az utóbbi idők idők rendkívül érzékeny eseményeinek hatása alatt azonban arról győződtem meg, hogy a háboru hosszú tartama miatt lényegesen meg kell változtatni a cenzura, az egyesülési és gyülekezési jog tekintetében adott rendkívüli meghatalmazásokat. Már is fontolóra vettünk több olyan intézkedést, mellyel ezt a célt elérhetjük. A legcélszerűbbnek a következő módot találjuk: A parancsnoki hatalomba való beavatkozás olyanképpen, hogy a katonai parancsnokok illetékességét megfelelő módon korlátozzuk, vagy pedig a meglévő törvények módosítása lenne a legcélszerűbb olyan irányban, hogy az egyesült katonai fórum elé tartozó ügyeket a jövőben természetük szerint a katonai hatóságok és az illetékes polgári hatóságok között osszuk meg, vagy pedig hogy a döntésre hivatott katonai hivatalokba elegendő számú polgári személyt nevezzünk ki. Nem akarok a jogos panaszok elől elzárkózni, ellenkezőleg teljes határo-

zottsággal fogok arra törekedni, hogy a jogos panaszok okait megszüntessem. Kérem azonban önöket is, legyenek félre minden elválasztó momentumot és csupán azt domborítsák ki, ami egyesít bennünket. Beszédét nagy tetszéssel fogadták.

Bécsből jelentik: A Wiener Journal herlni tudósítója beszámolót folytatott a centrum-párt a haladópart és a szociáldemokrata párt mindkét csoportjának több vezető tagjával és kikérte véleményüket a német belpolitikai válságról. Valamennyien annak a meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy a kancellár visszalépése közvetlenül károsabb áll. Egyöbbséggel — mondja a tudósító — Hertling grófot családja már három hónapja igyekszik rábírni arra, hogy megrendüljön egészségi állapotára való tekintettel hagyja el a kancellári állást. Ha Hertling gróf eddig nem tett eleget családja kérésének, ez csak azért volt, mert nem akart politikai és személyes ellenfeleinek, különösen pedig Erzberger képviselőnek engedni.

A főbizottság tegnapi ülésén feltűrést keltett Gröber képviselőnek, a centrum-párt szóvivőjének beszéde. Bár a beszéd elején néhány barátságos szót intézett a kancellárhoz, lényegében olyan éles kritikát gyújtott a kancellár politikája felett, hogy az még a szociáldemokratáknál is nagy feltűrést keltett. A beszédből azt a benyomást merítették, hogy az egész centrum elhagyja a kancellárt és mindinkább közeledést keres a Scheidemann vezetés alatt álló matsevelt szociáldemokratákkal.

Bécsből jelentik: A Frankfurter Zeitung berlini levelezője azt jelenti, hogy meghiúsul az a remény, hogy tekintélyes többség fog kialakulni a rendszer és politika megváltoztatása céljából.

Bevállik az új munkarend.

— Délután senkit sem fogad a főispán. —

A szeptemberi városi közgyűlés tudvalevőleg elhatározta, hogy szeptember hó 15-től kezdve a városi hivatalokban reggel 8 órától délután 2 óráig lesz hivatalos óra. A közgyűlés egyúttal felhatalmazta a polgármestert, hogy szükség esetén egyes ügyosztályok tisztviselőit délutáni munkára is berendelheti. — Szeptember 15-én az új rend életbe is lépett. Konstatáljuk, hogy a tisztviselők pontosan betartják a munkaidőt és két óráig szorgalmasan dolgoznak hivatalukban. Varjassy Lajos, mint egyik körrendeletében jelezte, szigorúan ellenőrzi, hogy mindenki pontosan betartsa a hivatalos órákat és a polgárság rendelkezésére álljon.

Előjár a jó példával dr. Barabás Béla főispán, aki az Aradi Közlöny munkatársa előtt így nyilatkozott:

— Az új hivatalos órákat pontosan betartom. Délután két óráig fogadom a feleket, intézem a hivatalos ügyeket. Délután két óráig bárkinek rendelkezésére állok. Délután azonban nem járok be a hivatalba. Itthon dolgozom csendesen és nyugodtan. Amit délután 2 óráig el nem végezhetek a hivatalban, azt elvégzem otthon, ahol hivatalos ügyben senkit sem fogadok. Ki is adtam házi személyzetemnek az utasítást, hogy hivatalos ügyben senkit se bocsásson be.

Az új hivatalos órabeosztás körül azonban akad fennakadás, még pedig a pénztárnál a hadbavonultak hozzátartozóinak segélykiizetésénél. Szeptember 17-én kezdték kiizetni a segélyeket, amikor két napja volt életben az új rend. A hadisegélyes asszonyok, akik rendszerint délután vették fel segélyüket, most is délután mentek fel a pénztárhoz, ahol természetesen senkit sem találtak. Egy kis méltatlankodás volt az asszonyok között, akiknek azután a hivatalszolgák értésükre adták, hogy a pénztárban reggel 8 órától délután 2 óráig fizetnek. Másnap délelőtt a segélyek kiizetése zavartalanul ment és délután már csend volt a pénztár folyosóján.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélt a Lócs Rezső helyettes polgármesterrel az új rendről. A válasz így hangzik:

— Az én ügyosztályomban az új rend nagyszerűen bevált. A közlekedési vállalat adminisztrációs ügyeit pontosan elvégzzük délután 2 óráig. Mondhatom, hogy a női munkaező igazán szépen és teljes melegeggedésemre végzi el feladatát. Ha azonban a munka felhalmozódik, kénytelenek leszünk délután dolgozni, hogy fennakadás ne álljon elő. A vállalat üzleti osztályában nem léptettük életbe az új rendet. Ott délelőtt és délután is dolgoznak. Erre azért van szükség, mert a közönség nagy része közlekedési ügyekben csak délután kérhet felvilágosítást, azután a raktárak kezelése miatt is fenn kellett tartanunk a régi hivatalos munkabeosztást.

Gréc Nándor főkapitány arra a kérdésre, hogy a rendőrségnél miként vált be az új rendszer, így nyilatkozott:

— A rendőrségen egyáltalán nincs fennakadás. Mindenki pontosan és lelkiismeretesen végzi a munkáját. Az új renddel tulajdonképpen a kezelő-személyzet nyert, mert nyolc óra helyett csak hat órát dolgozik. A fogalmazói személyzetnek az új rend nem jelent időmegtakarítást. Hogy más ügyosztályban miként vált be az új rend, azt nem tudom.

Báró Esterházy Kálmán főszámvivő ezeket mondotta tudósítónknak:

— Egyszerre teljesen fennakadás az egyházas munkaidő miatt. A felek már beletörődtek az új rendbe és délelőtt végzik el ügyes bájos dolgukat. Most úgy dolgozunk, hogy restancia ne legyen és arra törekszünk, hogy a munkarésztelők betartsák. Ha azonban az idő nem futja, akkor kénytelenek leszünk délután is dolgozni.

Ugyanúgy azok a munkások, akiknek részben az új rendről lapunk más helyén számoltunk be.

Aradon meglöpött kalafatti szállodásné.

(Meggylökték a férjét. — Feljelentés az aradi rendőrségen.)

Egy ősz haju, szelíd tekintetű fekete ruhás öreg uri asszony járt ma estefelé a rendőrségen és az ügyeletes rendőrtisztviselőt kereste.

— Meglöpött! — mondotta az urinő az inspekciós rendőrtisztnek. Grünstein Matild vagyok — mondotta a károsult asszony — a Csernovics Péter-utcában lakom albréletben 3 nap óta.

— Hogy történhetett a lopás és mennyit loptak el önől asszonyom? — kérdezte a rendőrtisztviselő.

— A pénzem, mintegy 35.000 koronát állandóan a keblemben hordottam. Még ha lelküdtém aludni, akkor sem vettem azt el onnan. Ma reggel egy kissé nyugtalan voltam és megolvastam a pénzem. Meglepetéssel vettem észre, hogy 4000 koronám hiányzik.

Az asszony ezután elmondotta, hogy ez előtt 6 hónappal jött el Kalafátról, egy romániai városkából, ahol nagy szállodája és étterme volt.

— No és miért jött el ön Romániából? — kérdezte Bittner Róbert rendőrkapitány.

— Annak nagy sora van — mondotta az urinő. A háboru kitörése előtt költöztünk Romániába Budapestről. Krajovában telepedtünk le, ahonnan később átköltöztünk Kalafátba, ahol egy szállodát és éttermet vásároltunk. Az üzlet jól ment és mi a legnagyobb boldogságban, melegeggedésben élünk. A kis város közelében voltak Szilozsán volt román miniszterelnökök és Angyaloszkó országgyűlési képviselőnek birtokai, akik nem egy kellemes estélyt töltöttek körünkben. Egy napon

férfim Krajovába utazott és visszafelé egy Filipescu nevű mészárossal jött, aki nálunk bérelt szobát. A férjem nagyon kedvesen fogadta az új ismerőst és barátságosan megvendégelte. Férjem beszéd közben többször elővette pénztárcáját, amely tömve volt ezresekkel és, kevélyen mutogatta tartalmát vendégünknek. En ezért nem egyszer fejeztem ki méltatlankodásomat férjem előtt, aki nagyon makacs ember volt és nem hallgatott rám.

A következő nap éjjelen férjem halk zörejre lett figyelmes és fölugrott az ágyból, hogy megtudja a zaj okát. Ekkor egy férfi ugrott elő a szoba ablakának függönye mögül és egy késsel a szívébe döfött. Sikoltozomra előrohant a személyzet, a szállodal vendégek, azonban a gyilkost már nem tudták megtalálni, mivel elmenekült.

— Mikor történt ez a gyilkosság? — kérdezte munkatársunk.

— 1917. július 27-én, amikor már német vezetés alatt állott Romániának ez a része.

— Akkor ön látta a románok visszavonulását is, amely 1916-ban volt? — mondotta Bittner Róbert rendőrkapitány.

— Igen! — mondotta az urinő. A románok visszavonulása pillanat miúve volt. Még arra sem volt idejük, hogy fosztogassanak, mert a németek mindenütt nyomukban voltak.

— Mi történt a férje gyilkosával? — elfogták-e? — kérdezte a rendőrkapitány.

— Igen. Másnap fogta el egy német detektív Filipescu hentes személyében. A katonai rögtönítélő bíróság a gyilkost halálra ítélte, azonban a román hatóságok hivatkozva a házi egyezményre, megsemmisítették az ítéletet és a polgári bíróság büntetését 10 évi fegyházra változtatta.

Férjét csendben eltemették, majd pedig eladta az üzletet és Budapestre költözött. Ez előtt 6 héttel jött Aradra, hogy egy kis üzletet nyisson. Leköt nem kapott és ezért a Csernovics Péter-utcában vett ki egy butorozott szobát, ahol ellenták 4000 koronát.

A rendőrség előző nyomozást indított az ismeretlen tolvaj kézrekerítésére.

Csehek gyűjtik fel Ukrainába a nekünk szánt gabonát.

(A legkegyetlenebb kémszervezet.)

Jassyból érkezett Aradra Waldau Trode színész ma délután, aki több szállodában hiába keresett szobát és ezért ma este Temesvárra utazott, hogy onnan folytassa útját Konstantinápolyba, ahol egy német szintársulat működik. Elutazása előtt beszélt el a következőkkel.

Jassyban megismerkedtem egy urral, aki Liman Vratizlav néven mutatkozott be. Sok nyelven beszélt, hallottam egy ízben angolokkal diskurálni, némelykor franciákkal tárgyalt, olaszokkal sugdosódott, velem németül beszélt s a német viszonyokról kérdezősködött tőlem, de olyan hanyag nemtörődomséggel, hogy mást könnyen tévútra vezetett volna. Én azonban vigyáztam arra, amit mondtam s ő felhagyott a faggatásokkal. De megfigyeltem, hogy közömbössége tette, s gyakran elővette noteszét, amelyben ideges gyorsasággal írt egy-két szót rendesen gyorsírással.

Ennek a Limannak sok pénze volt, s mindenféle pénze, angol sterlingje, francia arany, olasz líra, amerikai dollár, de volt német márkája és egyszer tárcájában sok magyar-osztrák ezrest láttam egy pillanatra. Mindig tárgyalt, halommal érkeztek levelei, sürgönyei, egyszer a színházban kapott vagy nyolcat. A pénzt nem kimélte, levélben bankutalványokon kapta, s különös, gyanús, érdekes emberek jöttek hozzá, akiknek utasításokat és pénzt adott. Egyszer hallottam, hogy utasításul adta az egyiknek, egy moldvai oláhnak:

— Aztán égjen!

— Micsoda? — kérdeztem én, mire ő nevetve felelt:

— A buza, Ukrainában.

Nem értettem akkor, mit jelent ez, de azután rájöttem, hogy ez a Limann fizeti az ügynököket, akik Ukrainában búzát vásárolnak és felgyűjtik. Ő maga mondotta, hogy anyai búzát vásároltatott össze, amennyi elegendő volna egész Ausztria egy évi élelmezésére.

Máskor olyasfélért ejtett el, hogy Besszarábiában is neki vásárolnak, de „azt ugyan senki el nem hozza, hanem befűtenek vele a központiakat”. Már tudtam ekkor, hogy Limann egy gyűjtőbanda feje s összevásárolja a központi hatalmak elől a gabonát Ukrainában, Besszarábiában s felgyűjtatja. Minden sürgöny, minden levél ezt jelentette neki. Láttam orosz katonalisztákat hozzájönni, akik Moldvában ragadtak s ekkor megérlelődött bennem, hogy ártalmatlanná teszem. De másnap nem jött Limann s egészen eltűnt előlem. Csak akkor derült ki, hogy ez a Limann cseh ember, szökött katona s Bukovinán keresztül élénk levelezést folytat cseh atyafiival, akikről sok levelet kapott, de ő maga is át-átzökött a határon. Egyszer bekötött karral jött előm. Kérdeztem:

— Megsebesült?

— Igen, felelte mosolyogva, egy magyar golyó surolta a karomat. Emlék. Majd visszadom nekik.

Érdekes, hogy angol katona volt a szolgálja, valószínűleg ez ellenőrizte a szökött cseh katonát, Limant. Az oláh tiszték úgy hívták: „forradalmár” s tudták, hogy a csehekkel levelez.

Emlékezem, hogy este nekünk, akikkel szívesen foglalkozott, mert köztünk biztonságban érezte magát, (minden ilyen szélhámos, kém a színház körül ólálkodik) elbeszélte s ez megmaradt bennem, hogy Oroszországban egy szövetséget van, amely elpusztít mindent, a mi hasznos másoknak. Ugy mondta: szabotázszt csinálnak. Ő ismerte a vezetőt: Trubeckoj hercegnek hívták, sok pénzt adott arra, hogy a németek és magyarok, osztrákok előtt mindent felégessenek, elpusztítsanak, különösen búzát és más gabonát.

Bemutatott egy urat, Saint Sauveur márkának hívták, egy másikat, Beloy francia tengerészeti altasét, ezek elmondották, hogy az orosz-román front volt parancsnokával, Soserbacsevel együtt eszelték ki a terveket, amiket nem is látkollak. Pétervárról egyszer megérkezett Saint Sauveur gróf, aki inkább egy nemzetközi kaland-

dornak festett, s azt állította, hogy a Schneider Creuzot-művek megbízottja. Emlégette Csernov miniszter nevét, Axentjev-re hivatkozott, levelet mutogatott, hogy a propagandát ő intézi. Már tudtam mit jelent ez, ő volt a Magyarországra és Ausztriába nyúló kémszervezet feje.

Egyszer azt kérdezték tőlem, ismerem-e Erdélyt

— Igen, feleltem, jártam arra.

— Nem menne-e újra oda, valami megbízásunk lenne, mondta Saint Sauveur gróf. Aztán el kellene menni Kolozsvárra, ott van egy jó is-

„Help vin the war!”

(Nem lehet birni Amerika háborus örületével. — Katonai iskolák az egyetemek helyett.)

— Az Aradi Közlöny eredeti tudósítása. —

B. K. Rotterdam, szeptember 26.

Az egész semleges világ közvéleményét meglepte Wilsonnak az az állítólagos nyilatkozata, hogy most már akkor se tárgyalnak a központi hatalmakkal, ha azok az elnök ismert programjának mind a tízenegy pontját elfogadják. A mint hogy Burián nyilatkozatában és még inkább magyar és osztrák lapok cikkeiben a meghatározottabban fölmerült a készség e program-pontok alapján való tárgyalásban, ő háborus év szörnyű szenvedései után mindenki csak ezt a pillanatot várta, amíg sikerül egy közös alapot elfogadni e tárgyalásokra és most, amikor maga ennek a tárgyalási alapnak a szerzője is megtagadja azt, mindenki az okok után kutat, amik az elnök elhatározása mögött rejlenek. Erre vonatkozólag alkalmunk volt több előkelő személyiséggel is beszélni, akik most jöttek át az Óceánon Amerikából és szinte fantasztikus valótlanságokat mondanak el az Ujvilágot előntő mértéktelen háborus lázról.

A reklámnak és a nagyszerű, igazán amerikai stílusú propagandának minden eszköze dolgozik, szónoklatok, népünnepélyek, cirkuszi és színházi előadások, mozi, újságok, minden háborus uszítás szolgálatában áll. Az amerikai városok utcáin óriási plakátokon egyetlen mondat kiált parancsolólag a járókélokra: „Help win the war!” — Segítsétek megnyerni a háborút! — A háboru öt év előtti mézesheteinek hangulata az első napok mámorá tombol az amerikai közvéleményen és a háborus pszichoizis hatásának talán épen a legszomorubb, de legmegrázóbb hatását mutatja az a körülmény, hogy a világ legindividuálisabb népe, a végtelenségig szabadságszerető Yankce ma szinte holdogyan és feltétlenül meghajlik az állami erőszak akarata előtt. Bizonyos, hogy az is hízelgett e népnek, hogy az eddig büszke angolok voltak kénytelenek segítséget kérni tőle s most van, itt a legelső alkalom, hogy az egész világ pörében lépjenek föl döntő bíró képpen.

A készülődés még egyre tart s vele együtt az állítólagos kémekre való vadászat is, a newyorki rendőrség folyton titkos dossziékat és sifirozott táviratokat kutat. Csak most történt, hogy

a kormány több egyetemet is bezárattatott illetőleg átvett, hogy azokban katonai kiképző intézetek helyezett el. Az egyetemi hallgatókat egyszerűen beirták tiszteknek és már kiképzésük alatt is a szabályszerű tiszti járulékokat kapják és az előirt egyenruhát viselik. Ilyen módon is 70.000 új tisztre számítanak a többmillió új hadsereg számára.

Amerikában még az elején tartanak, rokkantjak, árvák és özvegyek, ha vannak is, még nem tudnak róluk és az első kitüntetések és az első sebesülések még ünnepet jelentenek mindenfelé ha hírt hoz róluk a nyugati frontról a posta.

Ha azonban közelebbről tekintjük az amerikai eseményeket, észre kell vennünk, hogy az Unióban egyesült valamennyi állam hangulata-

merősünk, onnan Biharmegyébe, Nagyváradra. Járt arra?

— Ő igen, feleltem én, jól ismerem Magyarországot, voltam ott egy német szintársulattal.

— Hát elmegy?

— Én, csak hogy bizalmukat megnyerjem, vállaltam a megbízatást.

— Akkor majd átadjuk a leveleket, a mi ket ismerőseinknek irtunk, fejezte be Limann. régi barátaink, értesítjük őket, hogy megkezdhetik a munkát.

— Én remegtem e szavakra, tudtam, mit jelentenek. Végre, kezembem vannak a gazemberek.

Elbucszunk. Másnap eltűnt Limann s eltűntek barátai. Hova lettek? Megszöktek, vagy elfogták őket, nem tudom. Hallatlan gazemberek voltak, az bizonyos.

ban mégis vannak árnyalati különbségek. Mialatt keleten, az Európa felé eső államokban hatalmas gyárak dolgoznak az amerikai háborus feladat technikai megoldásán, a messze nyugaton és északnyugaton nagy áramlatok küzdenek egymással különböző belső nemzeti problémák körül. Történelmileg és földrajzilag tekintve meg is érthető ez a különbség egyrészt a keleti, másrészt a közép és a nyugati államok között és épen a mostani háboruban derül ki, hogy a különböző nemzetiségű elemek különösen nyugaton még nem olvadtak össze egészen. Igaz ugyan, hogy már magyar, sőt német népgyűlések is üdvözlő javaslatokat küldöttek a háborus elnököknek, de általában mégis olyan a hangulat, hogy az idegen elemekre külön bizottság vigyáz, hogy közülük senki ne árthasson a háborúnak. A hivatalos Amerika még mindig nem meri elhinni, róluk — és némi joggal — hogy egészen loyálisak az Európában hagyott testvéreik ellen indult háboru gondolata iránt. Hogy ez az undemokratikus politika azután nem valami nagyon lelkesítheti őket, az kiderül a Minnesotta államban előfordult esetekből, ahol a svéd elemek egyenesen a háboru ellen tüntettek.

J. Pástor.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Szombat: Sztambul rózsája. Operette. (A bérlet.)

Vasárnap: D. u. Tiszavirág. Operette. Este: Kőröstarány. Operette. (B. bérlet.)

Hétfő: Kőröstarány. Operette. (C. bérlet.)

Kedd: Pardy Armand felléptével: Tosca. Opera. (A bérlet.)

Szerda: Pardy Armand felléptével: Cigánybáró. Operette. (B bérlet.)

Csütörtök: Dolival nábob leánya. Színmű. (C bérlet.)

Péntek: Arva László király. Dráma. Bemutató előadás. (A bérlet.)

Szombat: D. u.: Tatárjárás. Operette. Este: Arva László király. Dráma. (B bérlet.)

* A Modern Kabaré huzmelőadásait tartja. A közönség megszerette és megszokta a kis intim helyiséget, ahol naponta pompásan szórakozik. Halász Géza humorista, konferansz Turesányi. Návai, Forray Mihály mint vendég, Balassa Elza, Halász Ilus, Faragó Zsiga, Gergey Emny sib. tagok közreműködésével színtre kerül naponta „Az okos férj” tréfa. „A finom ember”, bohózat 3 részben.

* Az Aradi Színpad az új színházi szezonban ma jelent meg először bő tartalommal. E gazdagon összeállított számot Arad irógárdájának jelesei: Farkas Ferenc, Zombori Andor stb. írásai teszik értékkessé. A lap címlapján a színház új drámai művésznője: L. Kiss Mariska fényképét hozza. Az egész jövő hét színházai és mozi műsorait is tartalmazza az Aradi Színpad.

Parancs rablói kosságra a román főhadiszálláson.

(Két millió rubelért megöltek négy ártatlan embert.)

Három orosz kereskedő titokzatos meggyilkolása, akiket egy magasabb román katonai hatóság parancsára bírói eljárás mellőzésével egyszerűen agyonlőttek, állandó nyugtalanságban tartja egész Romániát. Ma már be van bizonyítva, hogy egyszerűen a náluk levő két millió rubel miatt történt a gyilkosság, a melyben egy román katonai hatóság direkt résztvett.

A román képviselőház legközelebbi ülésén szóvateszik ezt a galádságot. *Kramer, Rosemann* és *Halperin* odesszai kereskedők Jassyba érkeztek, hogy ott bevásároljanak és egy napon jassy-i vezetőjükkel együtt nyomtalanul eltűntek. *Kerenszki* a román főhadiszállásra táviratozott, mert az orosz sajtó megtorlást követelt és mint most a román főállamügyészség megállapította, a főhadiszállás hazug választ adott, amennyiben azt sürgönyözte vissza, hogy semmit sem tud a kereskedők sorsáról.

Ez év februárjában indult meg a vizsgálat *Jovin* hadnagy, *Frazulescu* őrmester és *Novascu* közlegény ellen, akik a gyilkosságot végrehajtották a négy emberen, akik beismerésben vannak, de kijelentették, hogy magasabb katonai parancsra cselekedtek. A hadnagy állítása szerint a főhadiszállásnak egy tagja megparancsolta, hogy az oroszokat, akik kémek, agyon kell lőni.

— Én, vallotta a hadnagy, az egyik kereskedőnek felajánlottam automobilomat s amikor kiértünk a városból, *Novascu* legényem segítségével revolverrel agyonlőttem. Másnap azt a parancsot kaptam, hogy a másik két kereskedőt vigyem a főhadiszállásra. Letartóztattam őket és a főhadiszálláson azt mondták nekem, hogy röpcédulákat találtak náluk, amelyekben az orosz katonákat felszólítják, szabadítsák fel a zsidókat és Romániát alakítsák át demokratikus országgá. A kapott parancsnak megfelelően gépkocsimon kivittem őket a városból és szolgálom segítségével egymásután agyonlőttem őket.

— Sor került a kereskedők jassy-i vezetőjére, egy román fiura, de *Novascu* szolgálom nem akarta agyonlőni, mert azt mondtotta, hogy ártatlannak tartja. A főhadiszálláson azonban azt mondták, hogy agyon kell lőni, mert elárulhatja a másik háromnak a kivégzését. Én és *Novascu* a fluval automobilba szálltunk, egy erdőbe vittük. Megkérdeztem, milyen viszonyban állott a három „kémhez” és a fiu kijelentette, hogy ő teljesen ártatlan. Ő naponta husz lelt kapott a kereskedőktől, amiért Jassyban egyes cégeket megmutat nekik. Minthogy *Novascu* nem akarta a fiut agyonlőni, ezért én magam végeztem vele.

Az államügyészség nyomozása nem vezetett eredményre, mert a katonai hatóság egyszerűen elvette tőle az iratokat azzal az indoklással, hogy ez katonai ügy és minden kísérlet ellenére sem kerültek vissza az ügyészséghez. Röviddel a román békekötés előtt a jassy-i katonai bíróság előtt felelősségre vontak egy tisztet a három orosz kivégzése miatt. Felmentették, mert azt vallotta, hogy magasabb parancsra cselekedett. Az újságok hiába kérdezték, hogy kinek a parancsára s vajjon volt-e bírói ítélet az oroszok ellen? Az államügyészség, valamint *Cantacuzino* volt igazságügyminiszter és *Mitileneu* mostani igazságügyminiszter ismerik ennek a gaztettnek minden fűszát. *Marghiloman* miniszterelnök is ismer az ügyet

és utasította is a parlamenti vizsgáló-bizottságot, derítse ki, ki volt a gyilkosság szerzője és mi történt a két millió rubellel?

A *Lumina*, a legbefolyásosabb román újság a következőket írja egy cikkében:

— *Jovin*, *Novascu* és *Frazulescu* vallomással világosak. Négy embert öltek meg magasabb parancsra. Az első kérdés, miért tartották a három oroszot kémnek? Ha igaz lenne az, hogy olyan röpcédulákat találtak náluk, hogy a román zsidókat fel kell szabadítani, akkor ez igen szomorú jele lenne azoknak az időeknek, amelyekben ilyen tömeggyilkosságot hajtottak végre szövetségesünk alattvalóin. Miért választották a közönséges gyilkosságnak a módját? Miért nem állították bíróság elé a „kémeket”? A gyilkosság elrendelői miért választották azt *Kerenszki*nek eleinte, hogy nem tudnak a három oroszról semmit és a főhadiszállás csak akkor kezdett kutatni az ügyben, amikor *Bratianu* akkori miniszterelnök tudomást szerzett *Kerenszki*nek ama parancsáról, amelyet a román főhadiszálláson levő orosz megbízotthoz intézett és utasította, hogy kérjen határozott választ a román kormánytól a három orosz sorsát illetően, akik eltűntek, miután a főhadiszálláson letartóztatták őket. Miért nem mondták meg azonnal, hogy olyan kémekről van szó, akiket a román törvények értelmében kivégeztek?

Miclescu Viktor képviselő interpellációt jegyzett be a kamara legközelebbi ülésére ebben az ügyben.

Katonatiszti tragédia.

(Sikkasztott mert nem tudott megélni fizetéséből.)

Igazi katonatiszti tragédia utolsó felvonása fejeződött be a bécsi hadosztály bíróságánál.

R. Hermann tényleges tüzérszázados hivatali sikkasztással és fegyvecsem sértéssel vádolva került a bíróság elé. A vádlott a háború kezdetétől 1917 májusáig volt a harctéren és több kitüntetéssel szerzett. 1917 május elején jött haza betegen és egy pótüteg parancsnoka lett. Ebben a minőségében a százados, mint a feljelentésből kitűnik, súlyos hibákat követett el. 1917 szeptemberétől ez év július 30-ig a gondjaira bízott ütegpénztárból ismételt esetekben 61.800 korona pénzt vett ki. A pénzt az utolsó fillérig elvesztette a lóversenyen.

Június 30-án a pótütegek parancsnokainak megbeszélésre kellett gyülekezniük az osztályparancsnokságon. A százados is megjelent a megbeszélésen, de azonnal távozott, mihelyt a kezelési pénztár számvivő-századosát megpillantotta. Joggal azt hitte, hogy az ütegpénztárakat rovincsolni fogják. Aznap délután kiment a versenyre és az elsikkasztott pénznek utolsó maradványát, 1500 koronát is eljátszotta. Egész éjjel bolyongott és másnap önként feljelentette magát a térparancsnokságon. Közben rovincsolták az ütegpénztárt, amelyben mindössze három koronát találtak, ellenben 61.800 korona hiány mutatkozott.

A tegnapi tárgyaláson elmondotta a százados, miként került a bűn lejtőjére:

— 1917 májusában jöttem vissza a harctérről. A harctérről egész fizetésemet elküldöttem menyasszonyomnak, akivel már évek óta együtt élek s akiről a hiánya miatt nem vehetek feleségül. Elküldöttem a pénzt, hogy első házasságából származó három gyermekét és a mi fiunkat eltarthatam. Amikor visszatértem Bécsbe, menyasszonyommal és a négy gyermekkel nem tudtam megélni fizetésemből. A harctéren megtakarított csekély pénzecske-

met is felemésztette az egyre növekedő drágaság. Gyermekeim megbetegedtek, falura kellett küldeni és így kénytelen voltam pénzügyi gondoktól rövid lejáratu kölcsönt felvenni. A drágaság egyre emelkedett és mindjobban eladósodtam. Hogy az adósságoktól megszabaduljak, az az örült és szerencsétlen gondolatom támadt, hogy a lóversenyen próbáljak szerencsét. Lelki állapotom, a harctéren szerzett súlyos agybántalmam nagyon gyengítette ellenálló képességemet.

A hadbírósság hosszas tanácskozás után az összes enyhítő körülmények figyelembe vételével két évi börtönre ítélte a századosot, elbocsátotta a hadsereg kötelékéből és megfosztotta kitüntetésétől. A százados nyugodtan fogadta az ítéletet és a felelősségre gondolkodási időt kért.

Menráth Dezső elvérzett.

(Néhány pillanat alatt állott be a halál.)

Menráth Dezső 26 éves zsigmondházi malomtulajdonos néhány nappal ezelőtt *Denczig* Béla 33. gyalogezredbeli főhadnaggal és *Jeger* Antal építési rajzolóval Zádorlak alá ment vadrucákra vadászni. A vadásztársaság magával vitte hajtóként *Peszta* Ignác kádárt.

Közvetlen Zádorlak alatt, a Maros szélén a gyepen haladtak és négy vadrucát sikerült a társaságnak lelőnie, a rucák azonban mind a Marosba estek. *Jeger* Antal ekkor kutyájával leereszkedett a Maros töltéséről a víz széléhez, fegyverét pedig fenn hagyta a gyepen, ily módon igyekezett kihalászni az elejtett szárnyasokat. A parton maradt fegyvert *Peszta* Ignác vette a vállára még pedig fordítva, oly formán, hogy a cső nem fölfelé, hanem előre állott.

Míg *Jeger* lenn a víz szélén kutyájával a Maros árja után indulva kifogdosta a rucákat, a vadásztársaság is a felső parton utánna ment. Elöl *Menráth*, majd néhány lépésnyire utánna *Denczig* főhadnagy és hátuk mögött *Peszta* vitte *Jeger* fegyverét. Alig haladtak husz lépést, egyszerre a hajtó vállán lógó fegyver elsült. *Menráthot* találta a golyó, bal felső karjába kapott egy lövést.

A szerencsétlenül járt molnárt beszállították a kórházba, ahol dr. *Schmidt* János kórházi orvos vette kezelés alá, azonban a sebesülés oly súlyos volt, hogy *Menráthnak* bal karját le kellett vágnia. Az amputációt dr. *Zimmermann* Károly igazgató végezte.

Az amputálás után a beteg a körülményekhez képest jól érezte magát. Édes anyja állandóan mellette tartózkodott és a gondos ápolás, lelkiismeretes orvosi kezelés mellett gyógyulásra lehetett számítani.

Ma reggel katasztrófális fordulat történt és *Menráth* Dezső elvérzés következtében néhány pernyi haláltusa után meghalt.

Az *Aradi Közlöny* tudósítója beszélt dr. *Zimmermann* Károly kórházigazgatóval, aki a következőket mondotta:

— Az amputálás után a gyógyulási folyamat teljesen normálisnak látszott egész tegnapiig. A kötözésnél ugyan is tegnap azt vettük észre, hogy a kar főütőere nincs eldugulva, ami annak a jele, hogy a beteg vérröpképződés hiányában szenvedett.

— Ma reggel fél 6 órakor *Menráth* édes anyja azt vette észre, hogy fiának sebkötése véres és ezért nyomban elfutott *Schmidt* dr.-ért, aki abban a pillanatban megjelent a beteg mellett és azt már agóniában találta. Azonnal vizelet ömlesztett a bőr alá és más élesztési kísérleteket is tett, de azok sajnos, nem jártak eredménnyel. Ugy látszik, hogy egy erősebb mozgás következtében a lekötött ér átszakadt és a beteg pár perc alatt elvérzett. Az ilyen jelenségek a háború alatt gyakoriak voltak. Ugynevezett utóvérzések ezek, melyek roncsolt, piszkos sebeknél szoktak előfordulni. Az a körülmény, hogy a gyógyulást biztosító vérröpképződés hiányzik, a sérült szervezetnek az utóvérzések okozta

HIREK.

Inzultált huszárönkéntes.

(Affér a budapesti Hungária-szálló előtt.)

Budapestről jelentik: Tegnap este pontban fél 8 órakor — javában pompázott a budapesti korzó, mikor egy pofon csattant el a Hungária-szálló előtt. Rá egy pillanatra megvillant egy huszárkard a levegőben — vér azonban nem folyt. Az affér szereplői Hanvay Ödön huszárönkéntes és Brukman István, a Hungária-szálló főgépésze. Az önkéntes ur a szálló vendége volt és telefonálni akart. Egy negyedórán rettyegtette a telefont, nem volt szerencséje, már a Hungária telefonközpontja sem jelentkezett. Hanvay Ödön idegesen rohant a Hungária telefonközpontjába, ahol durva sértésekkel támadt a telefonkezelőre. Ez volt a botrány első fejezete, a második fejezet nagy közönség előtt az utcán játszódott le. A megsértett telefonkezelő férje, Brukman István, a Hungária főgépésze, aki mihelyt értesült, hogy a huszárönkéntes megbántotta feleségét, otthagya a gépházat és a szálló előtt megvárta Hanvayt, aki félnyolc órakor egy hölgy társaságában jött és a kézkubonyos gépész eléje állt.

— Kérem önkéntes ur — mondta — ön a telefonközpontban durván megsértette a feleségemet, ön elégtétellel tartozik nekem.

— Én nem tartozom semmivel — szölt Hanvay és tovább indult.

Brukman azonban megállította:

— Akkor én tartozom és megadom — kiabált és egy hatalmas ütést mért Hanvay önkéntes arcába.

Hanvay megtántorodott, majd amikor felcsmált, kirántotta a kardját, a támadója azonban elült a botrányra összegyűlt tömegben.

Rövidesen egy rendőr termelt a helyszínen, aki azonban, miután tájékozódott a történetekről, bölcsen a maga részéről is elintéztnek ítélte az ügyet.

— Az önkéntes ur megsértett egy asszonyt, a férj megpofozta — mondta — tehát rendben vagyunk.

A rendőr szava itt a görög kórust helyettesítette. Hanvay Ödön felvette a földről a sapkáját, a kardját visszadugta a hüvelyébe és tovább ment.

— A királyi pár fogadta a hazatérő osztrák gyermekeket. Bécsből jelentik: Károly király és Zita királyné ma délelőtt rendes tartózkodási helyéről Bécsbe érkezett. A királyi pár tíz órakor a Práterben lévő hajóállomásra ment, ahol személyesen fogadta azokat a Magyarországon nyaraló gyermekeket, akiket két hajó hozott vissza Bécsbe.

— Nincs jelenteni való. Budapest, szept. 26. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik: Olasz harctér: Nincs jelenteni való nagyobb harci cselekmény. — A vezérkar főnöke.

— A portugál kormány a béke mellett. Zürichből jelentik: A Morningpost lissaboni híradása szerint a portugál kormánynak az osztrák-magyar békejegyzékre adott válasza hír szerint a béke mellett foglal állást, de ennek a népek szabadságának jogán kell kiakadni és a szövetségesek egyetértő akaratából kell megvalósulni.

— Vaskoronarend egy püspöknek. A király Debreceni János választott püspök, egri érseki helynöknek, gyémánt miséje alkalmából, a közügyek terén szerzett kiváló érdemei elismerésül, a II. osztályú vaskorona-rendet adományozta.

— Meghíusított áttörési kísérlet. Berlinből jelentik este a Wolff-ügynökség: A Champagneban, az Argonok és a Maas között 11 óras tűzérési előkészítés után széles fronton francia és amerikai támadások kezdődtek. Az áttörést meghíusítottuk. A harc állásaink körül tart.

— A bukaresti békét ellenző román miniszter. Bukarestből jelentik: Jassyból jelentik: Saluescu pénzügyminiszter lemondásának fő oka az, hogy a miniszter nem akarja a román pénzügyeket a bukaresti békeszerződés által teremtett viszonyok keretein belül kezelni.

— A román trónörökös házasságának következményei. Bukarestből jelentik: Még mielőtt hivatalosan közölték volna Károly trónörökös házasságát a nyilvánossággal, már Gerota egyetemi tanár a szenátusban kérdést intézett a kormányhoz, amelyben a trónörökös magatartását a királyi háznak elhibázott és a nemzet érdekeivel ellentétben álló politikája következményének mondotta. Politikai és katonai szempontból igen súlyos cselekedet, ha egy aktív katona és herceg átlépi az ország határát és egy olyan idegen ország városába megy, amely osztrák-magyar és német közigazgatás alatt áll és amellyel kötött békét Románia véglegesen még nem ratifikálta. — Mint jó román sajnálja, hogy az a kedvezőtlen ítélet, amelyet ő egy más eset kapcsán július 21-én a szenátusban a dinasztiaról elmondott, most általánossá vált. A román sajtó, noha emberileg részvételt van a trónörökös iránt — azt követeli, hogy feltétlenül mondjon le a trónról. Avarescu tábornok is kijelentette egy nyilvános gyűlésen, hogy csak a lemondással lehet az ország érdekének megfelelően és méltóan a helyzetet megoldani. A közönség még erősebben nyilatkozik. Igen sokan mutatnak rá arra, hogy a kötelességérzésnek és önmegtartóztatásnak azt a hiányát, amely oly végzetesen érvényesült Románia társadalmi életében, most a legfelsőbb hely által nyújtott példával fokozták.

— Kiténtetés. A király Kanitz András 33. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagyot a sigum laudis-szal tüntette ki.

— A cseh-szlávok ölik a bolsevikieket. Hágából jelentik: A Telephon Compagnie moszkvai jelentései szerint Pensában a cseh-szlávok felfedeztek egy bolsevik összeesküvést. A cseh hatóságok letartóztatták a bolsevik szervezet valamennyi tagját és rögtönítélő bírósági tárgyalás kezdődött, amely agyonlövésre ítélte őket. A kivégzéseket hír szerint végre is hajtották.

— Háztulajdonosok szervezkedése. Az aradi háztulajdonosok egyesületének szervező-bizottsága arra kéri azokat, akiknél taggyűjtő iver vannak, hogy küldjék be mielőbb Kerpell Izso könyvkereskedő urhoz, mert az egyesület alakuló közgyűlését október első felében megtartják.

— Nyolcezer halottja a spanyol náthának. Kopenhágából jelentik: A National Tidende Malmóból jelenti: E hó folyamán Svédországban több mint 8000 ember halt meg spanyolnáthában. Csak tegnap 60 halálesetet jelentettek.

— Halálozás. Kerényi Oszkár nyug. vasuti tisztviselő Brádon meghalt. Az elhunytban Kenedi Ervin, az Aradi Közgazdasági Bank vezérigazgatója bátyját gyászolja.

Özvegy szécsényi Széchenyi Kázmérné született Lavotka Irma 68 éves korában elhunyt. Péntek délelőtt 9 órakor temetik a Perényi-utca 20. számú házból. Előkelő rokonság gyászolja. Az elhunyt vagyonát katolikus társadalmi célok ápolására hagyta. Házait egy katolikus leánynevelő intézet létesítésére testálta.

— Botrányos állapotok a nagybecskereki adóhivatalban. Nagybecskerekről jelentik: A városi közgyűlésen May Rezső dr. az új adóügyi tanácsos jelentést tett és beszámolt azokról a botrányos állapotokról, amelyeket az adóhivatalban talált. Nagybecskereken öt éve nem volt rendszeres adóbehajtás és évek óta nem könyveltek rendszeresen, miért is azt kérte, hogy három tisztviselői állást rendszeresítsenek a hivatalban. Majos Károly pénzügyigazgató a jelentés kapcsán megemlítette, hogy ő bocsátott már a város rendelkezésére tisztviselőket, hogy a hivatal ügyeit rendezék s ez az eset Magyarországon példa nélkül áll. Azért adta a tisztviselőket, mert különben teljes zűrzavar következett volna be, hiszen a városban senkinek sem lehet megállítani az adótartozását. A közgyűlés hozzájárult a három új tisztviselői állás szervezéséhez.

— Szűnőben az angol vasutas sztrájk. Londonból jelentik: A vasutasok elhatározták Cardiban tartott gyűlésükön, hogy ismét megkezdik a munkát. Ezzel az elhatározással a valleszi sztrájk véget ért. Remélik, hogy ennek folytán a többi kerületben is bevégezik a sztrájkot.

— Elfogott vasuti tolvaj. Naponta jön panasza a rendőrségre, hogy ismeretlen tettesek felfeszítik a vasuti raktárak és vasuti kocsik ajtajait és az ott talált árut alaposan megdézsmálják. A kár oly magasra emelkedett, hogy a rendőrségnek komolyan hozzá kellett fogni a munkához, hogy a tolvajokat tehetetlenné tegye. Kovács Károly detektivnek Téglási Sándor állásnélküli lakatosra esett a gyanuja, akít már többször elfogott notórius betörők társaságában, azonban egyszer sem tudott rábizonyítani semmit. A napokban ismét betörték a raktárba és a tettesek nagyobb mennyiségű liszteszsákokat vittek el, amelyek ma megbecsülhetetlen értéket képviselnek. Kovács Károly ekkor detektivtársával, Boldis Pállal elment Téglási Sándor lakására, ahol nagyobb mennyiségű fehérneműt és 24 liszteszsákokat találtak. Téglási bevallotta, hogy ő fosztogatta egy fiatalkoru bűntársával állandóan a vasuti raktárt. A rendőrség letartóztatta és átkísértette az ügyészségre.

— Fellivás a hatósági árusokhoz. Felhívom a hatósági cikkeket árusító kereskedőket, hogy a már régebben esedékes volt hagyma, káposzta, petrolcum, burgonya és egyéb bejelentéseket legkésőbbben f. hó 28-án délig hívatalomban a kerületvezetőknél adják le, mert később azokat el nem fogadjuk. — A közéletmezési hivatal vezetője.

— Megállapították végre a cukorka árát is. Az országos árvizsgáló bizottság már régebben tanácskozást folytatott a cukorka árának megállapítása ügyében. Igen sok volt a panasz, hogy a cukorkával a legnagyobb uzsoráskodás folyik. Az országos árvizsgáló bizottság tehát megvizsgálta a termelés viszonyait és e vizsgálat alapján tájékoztató árat állapított meg, amelyeknél többet követelni — árdrágítás. A cukorka tájékoztató árát meghatározó rendelet ma jelent meg a hivatalos lapban. A nagyban való ára 100 kiló tiszta súlyra érve az előállító üzemi vasuti állomásán átvéve a következő: merkantill-cukorka 600 korona, superior, karameldropsz, roksz és hasonló fajták 720 korona, karamella selyemcukorka 950 korona, egyszerű dragée 800 korona, egyszerű fondant gyümölcsizzal 720 korona, cukorba mártott fondant töltelék nélkül 900 korona, finom fondant konfekt gyümölcs vagy egyéb töltelékkel 1250 korona, komprimált fondantból vagy konzervből öntött finom fodormenta pasztilla 950, karameldropsz, roksz és hasonló fajtájú cukorka darabonként göngyölve 900, karamella selyemcukorka darabonként göngyölve 1100, egyszerű fondant göngyölve 900, csokoládékonfekt egyszerű papirkartonban 2500 korona. Közvetlenül a fogyasztó részére a kereskedésekben különként (az ennél kisebb vásárlásoknál is) a következő az ár: Merkantillcukorka 8.50, superioráru karameldropsz, roksz és hasonló fajtájú cukorka 10, karamella selyemcukorka, gyümölcsizzal vagy mogyoróval töltve 13, egyszerű dragée 11, egyszerű fondant gyümölcsizzal 10, cukorba mártott fondant töltelék nélkül 13, finom fondant konfekt gyümölcs vagy egyéb töltelékkel 18, komprimált fondantból vagy konzervből öntött finom fodormenta-pasztilla 13, karameldropsz, roksz darabonként göngyölve 13, karamella selyemcukorka darabonként göngyölve 16, egyszerű fondant göngyölve 13, egyszerű csokoládékonfekt 35 korona. Az új árak az új cukorgyártási üzemevad kezdetén, október 1-én lépnek életbe.

— Izraelita istentisztelet. A sátoros ünnepet záró istentiszteletek sorrendjét a templomi előljáróság a következőképp állapította meg: Pénteken, f. hó 27-én este kezdet fél 6 órakor, szombat reggel fél 7 órakor maszkirral egybekapcsolva, d. e. fél 10 órakor maszkir és hitszónoklattal egybekötve, este negyed 7 órakor, vasárnap d. e. kezdet fél 10 órakor.

— Repülőgéppel üldözött és elfogott tolvaj. Szombathelyről jelentik: A szombathelyi repülőszázad parancsnokát, Frank kapitányt meglopta a tisztiszolgája. Több öltözet ruhát, értékes tárgyat szedett össze, aztán a legközelebbi vonattal Bécsújhely felé szökött. A repülőosztag egy zászlósa és egy repülőőrmeester repülőgépre szálltak és követték a vonatot egészen Bécsújhelyig, ahol leszálltak és sikerült a tolvaj tisztiszolgát elfogni.

— Egész Budapest spanyol beteg. *Buda-pestről* jelentik: A spanyol járvány elterjedését a hatóság új intézkedésekkel szándékozik megakadályozni. A betegség megakadályozásának legfontosabb eszköze az iskolák bezárása és az orvosok számának szaporítása. — Erre vonatkozólag azonban még nem történt a belügyminiszter részéről intézkedés. A megbetegedések száma már olyan nagy, hogy alig van a fővárosban család, amelynek körében ne akadna egy-egy spanyol ragályban szenvedő beteg. A gyakorló orvosok szerint Budapesten 50.000-nél jóval felül vannak spanyol betegek.

— A Központi étterem nyújtja a közönségnek a legkellemesebb szórakozást. Esténként Farkas Lénárt és fia zenekara hangversenyez. Kitűnő konyha, külön szeparék, elsőrangú kiszolgálás, szolid árak. Az étterem tulajdonosa Cipóth József, a képviselőház évtizedeken át volt vendéglőse. Hetenkint tombola-estélyek.

— Adományok. Vértés Béla és Vilmos és Weisz Böske boldogult nagyatyjuk. Schlésinger Jakab ravatalára szánt koszorúmegváltás címen 100 koronát küldöttek a hadiárva javára. — Orovecz Etelka Tótkomlósról a kaszaperi bérgazdaság személyzete által összegyűjtött 25 koronát a vak katonák javára elküldte.

Három év zárszámadás nélkül.

Nem készült költségvetést ez évben a főszámvévő.

A város közgyűlésein többször igen éles hangú felszólamlások hangzottak el azért, hogy a számvévőség a költségelirányzatokat csak hozzávetőlegesen állítja össze. Szemére vetették az akkori főszámvévőnek, hogy három éve nincsen zárszámadás, a polgárság nem tud tájékozódni a város pénzügyi viszonyai felől, de meg maga a számvévőség sem tudja, milyen alapokon készítsen költségelirányzatot. Így azután megtörténik az a furcsa helyzet, hogy a budgetet a közgyűlés az év végén tárgyalja le, félévig exlex-szerű állapot van, aminek azután a pótdadó felemelése a rendes következménye.

A támadásokra az volt az állandó védekezés, hogy nincsen megfelelő munkaerő. A számvévőség legjobb munkaerőit katonai szolgálatot teljesítenek, az alkalmazott női erők pedig, bár igyekezetet tanúsítanak, nem rendelkeznek megfelelő szakképzettséggel a számvévőség fontos ügyeinek elvégzésére. Ezt a védekezést a közgyűlés kénytelen volt elfogadni és kénytelen volt felemelni a pótdadót.

Most, hogy Exterde Kálmán báró került a számvévőség élére, új szellem költözött a meglehetősen elhanyagolt ügyosztályba. Serény szinte lázas munka folyik a számvévőség irodáiban. Az *Aradi Közlöny* tudósítója ma délelben meglátogatta hivatalában Exterde Kálmán báró főszámvévőt, akit nevekkkel és számjegyekkel teleirt hataimas könyv előtt talált. Tudósítónknak arra a kérdésére, hogy a számvévőségnek mi most a munkája, a főszámvévő ezeket válaszolta:

— Első dolgunk most az, hogy a mult restanciáit feldolgozzuk. Mert a multból ugyan csak sok restancia szakadt a nyakunkba. Mindenek előtt zárószámadásokat készítenek. Az utolsó zárószámadást 1915-ben adták ki. Azóta nem tájékozódhatott a polgárság a város pénzügyi viszonyai felől. Az 1916. évi zárószámadás sal már elkészültünk és október elején nyomatásban meg is jelenik. Azután elkészítjük az 1917. évi, majd az 1918. évi zárószámadást és ezentúl minden évben készítenek zárószámadást.

— Erre okvetlenül szükség van, mert zá-

rószámadás nélkül nem lehet reális és megokolt költségelirányzatot összeállítani. Az 1919. évi költségvetést is csak a jövő nyáron terjeszthetem elő, mert annyi munkát ad a restanciák feldolgozása, hogy képtelenek vagyunk a jövő évi budgettel előbb elkészülni.

— Az tagadhatatlan, hogy most a munkaerő tekintetében sokkal jobb a helyzet, mint az előző években volt. Tavaly engem is más beosztásban alkalmaztak s elődöm ugyszólván teljesen egyedül dolgozott. Most azonban dr.

Hank alszámvévőben kiváló munkaerőt nyertem. Ezenkívül két számtisztet is felmentettek a katonai szolgálat alól, igaz ugyan, hogy az egyiket a rendőrbírósághoz osztották be, de kérésemre hamarosan a számvévőséghez kerül.

— Remélem, hogy hamarosan teljes rend lesz a számvévőségen. Lesz megfelelő, szakképzett munkaerő, feldolgozzuk a régi restanciákat s azután a számvévőség zavartalanul teljesítheti feladatát.

Wekerlét hirtelen Bécsbe hívták.

(Senkisem tudja az audiencia okát)

Buda-pestről jelentik: *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma délután 4 órára minisztertanácsot hívott egybe. A minisztertanácsot azonban nem délután, hanem délelőtt 11 órakor tartották meg. Délután ugyanis *Wekerlének váratlanul Bécsbe kellett utaznia* és holnap audiencián jelenik meg a királynál. Politikai körökben ez a bécsi utazás nagy feltűnést keltett, lehet mondani konsternációt keltett, *Wekerle* elutazásának híre akkor terjedt el, mikor a miniszterelnök *Tisza* István gróffal való másfél órás megbeszélést befejezte. A miniszterelnök ezután felkereste *Balogh* Jenőt és *Klebelsberg* Kunó grófot, akikkel hosszasan tárgyalt, majd automobilon a miniszterelnökségre hajtott, ahol minisztertanácsaival rögtönzött konferenciát tartott. Beavatott helyen azt állítják, hogy *Wekerle* váratlan audienciája és *Tisza* István gróf délvidéki útja között nincsen semmi összefüggés, viszont van olyan verzió, mely az audien-

cia és Tisza missziója között közvetlen összeköttelést lát, sőt akadnak olyanok is, akik a váratlan audienciát arra magyarázzák, hogy a kormány helyzete nélkülözi a biztonság feltételeit. A helyzet most az, hogy sok fantasztikus találgatás hallatszik, bizonyosságot nem tud senki és még a gyakorlott politikusok is csak találgatásra szorítkoznak.

Wekerle miniszterelnök ma délután 3 órakor Bécsbe utazott. A délelben kezdett minisztertanács, melyen a kormány valamennyi *Buda-pest*en idéző tagja résztvett, két órakor ért véget. A minisztertanácsban *Wekerle* Sándor miniszterelnök minisztertanácsainak a délszláv kérdéssről és azokról a részletekről tett előterjesztést, amelyekről nekik *Tisza* bosznia-hercegovinai utjáról beszámolt. A minisztertanácsban a beteg *Szurmay* Sándor honvédelmi miniszter, továbbá *Zichy* János és *Zychy* Aladár miniszterek nem vettek részt.

Angolok bevonulása Bulgáriába. — Ennek mi is levonjuk katonai és politikai következményeit.

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség. Hivatalosan közlik: Az angol csapatok Kesturivel szemben bevonultak Bulgáriába.

A *Pester Lloyd*nak jelenti *Bécsből*: A helyzet a macedóniai harctéren igen komoly. Tudjuk, hogy az entente szeptember 14-én erős offenzívát kezdett és már az első napon sikerült szerb és francia csapatokkhat betörni a bolgár frontot. A bolgárok eleinte erősebbek voltak, mint az entente, de a hadianyagot illetően a szerb és francia csapatok tulsulyban voltak.

A következő napokon a front betörése már áttöréssé fejlődött ki.

Pár nap alatt az összes bolgár seregek a Vardar és az albán tavak között visszavonulóban voltak, mely visszavonulást eddig még nem lehetett feltartóztatni. A bolgár hadianyag nagy része és nem jelentéktelen része a csapatoknak az ellenség kezére jutott. Katonai szempontból ez a helyzet nem éppen kedvező. A szövetségesek természetesen igyekeznek a bolgárok segítségére sietni, amennyiben azt a korlátolt szállítási eszközök lehetővé teszik.

— Egy tekintet a térképre azonban azt mutatja, hogy ezek az események a bolgár, macedón harctéren

nem lehetnek hatástalanok az albániai osztrák-magyar frontra.

Az ottlévő csapatok vezére azon lesz, hogy ezen állapotból idejekorán levonja a következményeket, nehogy az ottani helyzet veszedelmessé váljék.

Az, hogy mi a legutóbbi időkben az olaszok ellen sikereket értünk el, ebbeli elhatározásunknál nem játszik szerepet. Az albániai hadmű-

veletek katonai szempontból sohasem érték el a döntő főműveletek jelentőségét. A legutóbbi hadműveletek itt korlátolt katonai célokat szolgáltak, nevezetesen hogy a Vardar két oldalán levő frontot biztosítsák és így a megváltozott viszonyokhoz alkalmazkodjanak.

A balkáni katonai helyzet kifejtődése nem zárja ki azt a gondolatot, hogy ebből politikai következményeket is levonjunk.

Meg kell várni, hogy ezek az események a bolgár nép közhangulatára miként hatnak. Pontos értesülések még nincsenek, de a helyzet tisztázódása már a legközelebbi időben várható.

KÖZGAZDASÁG.

= *Bécsi tőzsde.* *Bécsből* jelentik: A spekuláció folytatódólagos tehermentesítő eladásai miatt az árfolyamok ismét estek 6—10 koronával. A piac csekély felvevő képessége tovább is tartózkodó magatartásra bírta a tőzsdét. Amidőn helyi eladásokban szünet következett be, mérsékelt javulás állott be, mely azonban nem tudta kiegyenlíteni az árfolyamok kezdetben való csökkenését. Korlátoltékek közül vasut, közsén és építési anyagárakat kínáltak. A befektetési piac megcsappant forgalom mellett szilárd volt.

= *Buda-pesti tőzsde.* *Buda-pestről* jelentik: Az értéktőzsdén ma lanyhán indult meg a forgalom. Csakhamar azonban erőteljesen megjavult a tendencia, mert a kontremín fedezni kezdett, ami az árnívót jelentékenyen megjavította. A mai árváltozások a következők: Magyar hitel 1341—51. Osztrák hitel 876.50—77. Fabank 945—36. Agrár bank 1043—25. Hazai bank 621—26. Magyar bank 945. Kereskedelmi bank 6075—85. Konkordia 870. Viktoria 1790—98. Salgótarjáni 1254—64. Ganz-Danubius 4570—30. Rimamurányi 1154. Adria 1760—80. Atlantika 1875—85. Államvasut 1040—36. Klotild 629—25. Nasici 3250.

Belgiumot és hadikárpótlást követelnek a nagynémetek.

A Birodalmi gyűlés főbizottságának üléséről kapott tudósítás elejétől lapunk más helyén közöljük. Az ülés további folyamán felszólalt Westarp gróf konzervatív képviselő, aki kijelentette, hogy hadikárpótlás nélkül nem költöhet Németország békét.

Westarp gróf konzervatív képviselő: A nép lehangoltságának és kishitűségének okait a belső politikában találhatjuk meg. A pártok fellépésének célja a demokratizálás és parlamentizálás. Ezeket — mondotta a szónok — az ellenség részéről kérték és sürgették, mivel erőink megfigyalkozását remélik tőlük és olyan politikát, mely az ellenségre nézve előnyös. Németország jövőjére pedig megsemmisítő békét eredményezne, mely leleplezi a parlament uralmát és főképp azért, mivel nem ok nélkül aggódnak sok helyütt afelett, hogy a demokraták befolyásának megőregbedése végül is a mindenáron való békét eredményezi. *Én és az én barátaim ragaszkodunk a belga kérdésben és a hadikárpótlás kérdésében elfoglalt álláspontunkhoz.* A szónok a volt orosz határszéli államok viszonyainak azonnali végleges szabályozása mellett törődést és Németországhoz való szoros kapcsolatukat kívánja. Teljes szívvel és lélekkel hozzájárulok a birodalmi kancellár szavához. Egyes vitás hadi célok megvitatásánál arra kell gondolni, hogy a legbensőbb lemondás sem mozdította eddig elő az ellenség békeszándékát. Valamennyien egyek vagyunk azon feltételek visszautasításában, melyekhez az ellenség ragaszkodik.

Báró Gaep (német frakció) jelenleg lehetlennének tartja a parlamentizálás megkezdését. A külpolitikát illetően Elzász-Lotharingiának az Erdőbányaihoz kapcsolását kívánja Poroszországhoz.

Léderberg független szociáldemokrata kijelenti, hogy nem tudni, vajon a kancellárvalóság továbbra is fennáll, mert nem tudni, hogy gróf Hertlinget az eddig mellette álló pártok megakarják-e buktatni. A helyzetet a birodalmi gyűlés nyílt ülésén tisztázni kell, melynek mielőbbi megoldását javasolja. A katonai bürokratikus kormányrendszer már tulsok bajt okozott ahhoz, hogy az ország továbbra is tűrhessen fennállását. A német nép maga keresi meg, hogyan akarja magát kormányoztatni. A birodalmi kancellár mai nyilatkozata általában az általánosságban nyilvánított kívánságokkal szemben való előzékenységet is jelenti. Ezután a bizottsági ülést bezárták.

A délutáni ülésen Seyde lengyel képviselő kijelentette, hogy a lengyelek tartózkodóan viselkednek a kormányválsággal szemben. A megfelelő parlamentizálás és demokratizálás mellett vannak ők is és a katonai rendszer ellen küzdenek. A bresztlitovszki és bukaresti béke nem mondható megkegyezései békének. A lengyel kérdés szabályozásában nemcsak a központi hatalmak, hanem egész Európa érdekelve van. A központi hatalmaknak erre tekintettel kell lenniük. A tanácskozás folytatását holnapra halasztották.

Siklóssy Andor kalandjai.

(Két pikáns adoma közt elintézett kérvény.)

Érdekes, kalandos életű ember halt meg egy budapesti szanatóriumban: Siklóssy Andor, az 1. honvédhuszárezred főhadnagya. Siklóssy nagyon jó dzsentri-családból származott. Mint 18 éves önkéntes, résztvett a boszniai okkupációban. A maglaji katasztrófánál a Paczona-század feljáróit vezette. A nagy zavarban, mikor mindenki hanyatt-homlok menekült, *Milinkovics* vezérkari százados egyszerre csak észrevette, hogy a rekvirálásra szánt nagymennyiségű aranypénzt tartalmazó kocsi visszamaradt. Tisztet nem tudott elfogni, így megállította a visszaözönlő tömegben vágató önkéntest és megparancsolta neki, vegyen magá mellé annyi huszárt, amennyi tud és minden áron hozza el a pénzes kocsit. Siklóssy még egy káplárt és két huszárt tudott visszafordítani, azokkal visszament és csakhamar rátalált a kocsira, mely a szűk úton nem tudott megfordulni, de — közönséges parasztszökevény lévén — az ellenségnek fel sem tűnt. A huszárok segítettek a kocsinak megfordulni és végül hozták magukkal a kincset. A kocsi ugyan később Hun Maricánál mégis elveszett, de Siklóssy megkapta a nagy ezüst vitézségi érmét.

A hadjárat után aktiváltatta magát és Horvátországba került az ulánusokhoz. Itt megismerkedett egy gazdag földbirtokos leányával, elvette, kilépett és gazdálkodott. De sokkal kalandosabb vére volt, semhogy meg tudott volna maradni a családi tűzhely mellett. Végre is elvált feleségétől, ami vagyoni romlását okozta.

A lovasszét és földbirtokos után következett a gyalogság harmadik stációja: a kataszter. Mint kataszteri biztos Siklóssy Andor Pécsre került. Itt, bár már az 50. évhez közeledett, igen kellemes körülmények között elvette egy cseh leányt *Lurini* birtokos híres szép leányát. A rendkívül boldog, szerelmi házasságból egy leány is született. Saját vagyona maradványai és felesége hozományával Siklóssy újra földbirtokos lett, megvásárolta *Jeszusky* László báró csibráki birtokát. Ebből az időből ismerik sokan Tolna-

megyében is. A tornyos, ódon csibráki kastélyban azonban csakhamar unták magukat és Dombóvárra költöztek, ahol elég vigán és fényesen éltek. Kandallójuk csak Döryeknek és Siklóssyéknek volt és náluknál szebb fogatuk csak Döryeknek. Később ere já ráuntak. Eladták Csibrákot és a dombóvári házat és Pestre költöztek, ahol Siklóssy a földművelésügyi minisztériumban kapott állást.

Mikor kitört a háború, az akkor már a 60 felé járó Siklóssyban felébredt a maglaji huszár és szolgálatra jelentkezett. Kora miatt azonban nem akarták elfogadni, mire Siklóssy felségfolya modványt adott be. Az illetékes körök azonban elég hüvöscsi kezelték az ügyet. Erre Siklóssy egy egészen ráálló stiklit csinált: Felment Bécsbe egy herceg testőrtiszthez, aki hadnagykori pajtása volt és megkérte, hívja meg ebédre a király egyik főhadsegédjét. Siklóssy, aki kitűnő, megnyerő modoru ember volt, csakhamar meghódította az öreg kegyelmes urat és ebéd után, feketénél, két pikáns adoma közt átadta neki a kérvényt, harmadnapra a legkedvezőbb megjegyzéssel Budapesten volt a folyamodvány (az illetékes tényleg nagy csodálkozására) és negyednapra Siklóssy utazott a frontra. Az első idők lovasszal gélatát nagyszerűen bírta, de a lövészárókeletet nem tudta elviselni, betegeskedni kezdett. Később egy szerbiai katonai gazdaság vezetését bízták rá, de nem tudott többé talpra állani, az örök vidám Siklóssy ott maradt a galíciai fedezékben. Végre egy budapesti szanatóriumba került, ahol a halál most megváltotta szenvedéseitől.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjféli-mappal) —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomással) —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály —	151
Nyomda —	151

Sertésvágási engedély kapható.

— Lőcs Rezső a közcélokra átadandó zsirról. —

Nemrég írtunk arról, hogy Aradon mennyire kaptak a polgármestertől sertéshizlalási engedélyt. Már akkor híre járt, hogy mindazok, akik hatósági engedéllyel sertést hizlalnak, kötelesek lesznek a zsir egy részét közcélokra átengedni. Beszéltek arról, hogy a hizlaltatók a zsir felét lesznek kötelesek közcélokra átengedni. Ez természetesen lehűtötte azoknak az örömet, akik sertést hizlaltak és vesződték a sertésekkel ebben a takarmány nélküli világban. Várták a kormány közkedését, amely megszabja az átadandó mennyiséget, de a kormány nem sietett, sőt még most sem siet. Pedig az idő már sürget. Igaz ugyan, hogy az időjárás teljesen kánikulai, amely nem alkalmas sertésvágásra, de viszont oly nagy a takarmányhiány, hogy a sertésállományt komoly veszedelem fenyegeti.

Megkérdeztük ma Lőcs Rezső helyettes polgármestert, hogy mi fog történni. A válasz ez volt:

— Azoknak, akik polgármesteri engedéllyel sertést hizlaltak, a nagy takarmányhiányra való tekintettel kénytelen voltam megadni az ideiglenes vágási engedélyt. Kikötöttem azonban, hogy a legközelebb megjelenő kormányrendelet intézkedései rájuk nézve kötelezők. Ugy tudom, hogy a közeli időben megjelenik a kormányrendelet, amely országosan fogja rendezni azt a kérdést, hogy a magánüzemekre hizlalt sertések zsirjából mennyit kell közcélokra átadni. Arról értesültem, hogy egy-egy sertés után 3—5 kilógramm zsirt, háját vagy szalonnát kell közcélokra átadni. Ezt a mennyiséget okvetlenül be kell szállítani azoknak, akiknek ideiglenesen megadtuk a vágási engedélyt. A rendelet arról is fog intézkedni, hogy a magánháztartások részére hizlalt sertések zsirjából, hájából és szalonnájából sem ajándékozni, sem eladni, sem cserekereskedést üzni nem szabad.

A napokban tehát megkezdődik a sertésvágás és a lakosság egyrésze zsirhoz jut. De mi történik azokkal a szerencsétlen aradi polgárokkal, akik nem hizlaltak sertést? Mikor fognak ezek is zsirhoz jutni? Erre szeretnénk megnyugtató választ kapni.

A szerkesztőrejt felel

STAUBER JOZSEF.

NYILTÉR.

Limbek János és fia „Kis M. K. szab. ércokorad-pár” és temetőrendelő-vállalata” Arad.

Alfölirottak a legmélyebb fájdalomtól megtörve, de Isten szent akaratán megnyugodva szomorú-dótt szívvel tudatják, hogy a hún szeretett és felejthetetlen jó testvér, nagynéni, keresztanya és rokon

úrv. szócsonnyel

Széchenyi Kázmérné

szül. Lavatka Irma,

folgó évi szeptember hó 25-én, hajnali 1 órakor, jótékony életének 68-ik évében, a halotti szentégek szünetes felvétele után, áldott és nemos lelkűt visszaadta Teremtőjének.

A megboldogult drága halott földi maradványait folgó évi szeptember hó 27-én, délelőtt 9 órakor fogjuk, Perényi-utca 20. számú gyászszobából, előzőleg a római katolikus anyaszentegyház szertartási szerint történt beszentelés után, a helyi felső temetőben lévő családi sírkertben örökös nyugvó helyére kísélni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért folgó évi október hó 8-án, délelőtt 10 órakor fog, a főtiszteletendő Minorita-utya templomban az egék urának bemutatattani.

Drága emléket mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1918. szeptember hó 25.

Lavatka Bóla, Lavatka Gyula, úrv. Mada Madárné szül. Lavatka Gizella, testvérei: Lavatka László szül. Szókács Zsuzsika, sógorója Lavatka Gyula, Máday Aladár, Lavatka József, unokatestvérei: andródi Salacz Gyuláné szül. Lavatka Margit, Dr. Kullmann Sándorné szül. Lavatka Irma, Lavatka Ilonka, földalati Szathmáry Elekőné szül. Lavatka Erzsike, Paaku Gyuláné szül. Máday Ilonka, Szabados Józsefné szül. Máday Ilonka, garamszegi Gheózy Dezsőné szül. Máday Beáta, unokahugai. Egyszintén a nagyszámú rokonság, a jóbarátok és jó ismerősök nevében is. 21

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.
Minden sor hirdetőt ára 50 fillér.
Vastagabb betűkkel 60 fillér.
A vastagabb betűkkel kívülről szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután 3 óráig veszik fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkevesebb hirdető ára 10, azaz 8 korona.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem hiteleshetők, megváltoztassa.

Levelezés.

NELYIK befolyásos uriember juttatna fiatal özvegyet iródi alkalmazáshoz? Teljes című leveleket „Szórakozás” jelígre a kiadó továbbít. 6985

Házasság.

22 ÉVES fiatalember, ki a katonaságtól végleg fel van mentve, házasságot kíván megismerni egy jó ravalló tisztességes leánnyal, vagy gyermektelen özvegy asszonnyal. Kinek 10-12 ezer korona hozománya van. Lehetőleg arcképes leveleket „Asztalos” jelígre kér a kiadóba. 6980

Alkalmazást keres.

IRODAI, vagy pénztárnoknál állást keresek „Gépíró” jelígre a kiadóban. 6976

DÉLELŐTTI ALLÁST keres hosszú gyakorlatú bíró írodában. Megkereséseket „Megbízható 4” jelígre a kiadóba kér. 6979

KÖNYVELŐNŐ állást keres. Leveleket „Török” jelígre a kiadóba kérek. 5908

GÉPÍRÓNŐ azonnali állást keres. Leveleket „Ügyes” jelígre a kiadóba kérek. 5902

Alkalmazást nyer.

KIFUTÓ fiú vagy leányt keres a Vakk-intézete. Andrassy-tér 8. 6986

JOBB HÁZBÓL VALÓ, tisztességes, házas, lehetőleg vidéki leányt keresek ki a háztartás minden ágában segítőkészek. Jövedelme havi 160 korona és teljes ellátás. Ajánlatokat „Szolid” jelígre. 6881

IRODAKISASSZONYT, aki a német nyelvet tökéletesen bírja, lehetőleg stenografát, azonnali belépésre keresünk. Fizetési igényekkel megjelölt ajánlatot kér Szt.-György Söröződe r. t. 6958

PINCÉMESTERT, ki lehetőleg a német nyelvet bírja, szorgalmas, józan életű hölgyt keresünk részére keresünk azonnali belépésre. Személyes jelentkezést kérünk Szt.-György Söröződe r. t. Lippa. 6956

SÍMTO FIÚ, jó fizetés mellett nyomdákban alkalmazást nyer

Lakást keres.

HÁROM-NÉGY szobás lakás fürdőszobával a belvárosban bútorral, vagy bútor nélkül jó bér mellett november hó 1-én kezdődik. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők. 6989

Vétel és eladás.

ELADÓ kukorica szár, ugyanott egy férfinak való és egy fiú téli kabát, egy 24 fős falis posta szekrény eladó. Margit-utca 19. 6978

ELADÓ egy jó minőségű pedálos ciklolem és egy varrógép. Szabadkai-tér 17. I., földszint 7. 6974

2 TONNAS teherautó, tizenhárom, francia gyártmány, jutányosan eladó. Bender Lajos, Lívasszény. 6951

PREZSASZONYEG, kicsi, közép és egy nagy ebédőbe válogatott szép színekben, legfinomabb minőségű kaphatók Hoffmann Sándornál Arad, Andrassy-tér 20. 6947

HASZNÁLT ÓLOM megvételre kerestek Bővebbet a kiadóban. 2108

Ingatlan.

ELADÓ HAZAK: Varjassy L.-utcában magánház, esetleg elfoglalható modern lakással, villanyvilágítással, vízvezetékekkel, istálló, kocsiszin, virágos udvarral. Kapa-utcában igen szép ház, üzlethezviségekkel, baromfiudvarral, disznóállal és fűrésztövel, szép kerttel. Purgiv Lajos-utcaiban egy ház, esetleg elfoglalható 3-4 szobás lakással, villany, baromfi-udvar, disznóállal és fűrésztövel, szép kerttel. Lovász- és Vas-utcaiban a waggon-gyár mellett, 5000-öles telekre épített 3 ház (Lovász-u. 7. és Vas-u. 1. és 2. sz.) gazdasági célokra igen alkalmas, együttesen és egyenként is eladók. Bővebbet Bettelheim és Fleiszig ügyvédség. Attila-tér 2. I. em. 5-7-ig. 6982

LAHNER GYÖRGY-utca 2. számú ház eladó. Bővebbet Tenczlingerhez. Városház. 6984

ORCZY-U, 19. sz. ház szabad kézből eladó. 6975

KÉT EMELETES modern adómentes és egy magánház elfoglalható 3-4 szobás lakásokkal, ugyancsak egy mahagoni zongora eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5542

ADÓMENTES modern bérházak a belvárosban eladók. Cím a kiadóhivatalban. 6940

4 HOLD SZOLLO Apatelen (Mokrán) 80 hl. hordóval, kádakkal, présekkel, idei termésrel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6937

ELADÓ új modern emeletes ház. Vas-selényi-utca 15. 6965

Üzletek.

ELADÓ vidéki nagyközségben egy modern új épület, igen jó menetiű vendéglő mozival teljes berendezéssel, laképülettel. Vasúti állomás, villanyvilágítás van. Cím a kiadóban. 6977

Oktatás.

ZENETANARNO hegedű és zongora órákat vállal, vidékre is megy. Cím a kiadóban. 6902

TANÍTÓNŐ elemi vagy középiskolai, gyöngye vagy magántanulók oktatását vállalja, vidéken is. Cím a kiadóhivatalban. 6903

Ellátás.

KÉT-HÁROM iskolás fiú vagy leány teljes ellátást kaphat zongora használatával. Cím a kiadóban. 6981

Különféle.

SZARAZ PINCÉT keresünk a város-háza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

KIADÓ: egy nagyobb pincehelyiség. Ugyanott eladó használt vaskemence, vasaló kemence, használt téglák és ócska roletták. Bővebbet Csernovics Péter-utca 11. sz. 6875

BERPINCÉKT hordókkal együtt beraktározásra Radna-G-örök között fekvő községekben keresünk. Arakkal megjelölt ajánlatot kérünk. Szt.-György Söröződe r. t. Lippa. 6967

LAKASOMON házilag mosást és vasalást vállalok. Cím B. I. Trombita-utca 26. sz. 6963

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messinger-beraktározásban. Klein I. hirdetői és hírlapirodájában, Zrínyi-utca és Kossuth-utcai papírüzletben.

20575-1918. kb.

HIRDETÉMÉNY.

Az utóbbi időben a kutyamarások rendkívül sűrűn fordulnak elő, a mi annak tulajdonítható, hogy az ebtartó gazdák az ebtartásra vonatkozó szabályrendeletben előírt ebtartási szabályokat nem tartják be.

Mi az az ebtartásra vonatkozó 15040-442-316. számú szabályrendelet szabályszerűen közhírré lett téve, eunélfogva ismételtén felhívom az ebtartó tulajdonosokat, hogy a kutyákat a szabályrendelet 24, 27 és 28 §-ai értelmében a házon kívül az utcára csakis a marás lehetőségét kizáró száikosárral és pórázzal ellátva vigyák magukkal. Vásárra, sétányokra, valamint társas kocsiakra, vendéglő, kávéház, cukrászda és egyéb nyilvános helyekre pedig kutyákat vinni tilos. E tilalom betartásáért nemcsak a kutyabirtokosa, hanem az illető helyiség tulajdonosa, bérletje, illetve a társas kocsi alkalmazottai felelősek.

A szabályrendelet követelményeinek betartását ellenőriztetni és a mulasztó tulajdonosokkal szemben szigorúan eljárni fogok.

A szabályellenesnek talált kutyák haladéktalanul ki lesznek irtva.

Arad, 1918. évi szeptember hó 2.

Green, főkapitány.

Raktáros

Jó fizetéssel

felvétetik.

Cím a kiadóban.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1918. év június hó 1-től

Aradról Budapestre indul:

Gyorsv. reg. 8:01
Személyvonat délelőtt . . . 11:18
Személyvonat este 8:48

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsv. d. u. 1:25
Személyvonat este 8:20
Személyvonat reggel 5:45

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:30

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 7:18
Személyvonat délután 4:46
Személyvonat reggel 6:58

gépén. Kiadótulajdonos: Aradi Nyomda R.-T.

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNY.

Pataki János gyoroki lakos ügyfelem által Burza Simon és Kornél aradi kereskedőknek eladott circa 39 hektoliter vörös és circa 120 hektoliter fehér 1917. évi termései aradhegyaljai 13 maligand fokos bort Ménesen a Tomák Edéné pincéjében 1918. október 4-én délután 3 órakor vevő késedelmé folytán a keresk. törv. 351-362. §-ai alapján kir. közjegyző közbenjöttével ügyfelem megbízásából eladatom.

Kikiáltási ár hektoliterenként 700 korona, mely áron alól is el fognak adatni a borok.

Vevői számadokozók az árverés megkezdése előtt a kir. közjegyző kezéhez 12000 korona bantpénzt letenni tartoznak.

Vevő a vételárat az árverés befejezése után tartozik azonnal készpénzben fizetni, ellenesctben a bor vevő veszélyére nyomban újból árvereztetni fog. A vételi illetéket vevő köteles viselni.

A foktartalom az árverés megkezdése előtt fog megállapíttatni.

A bort a vevő saját hordóiban az árveréstől számított 3 nap alatt tartozik átvenni.

Máriaradna, 1918. szeptember hó 26-án. 6972

Dr. Filip József, ügyvéd.

278-1918. f. absz.

HIRDETÉMÉNY.

A must és bortermelés bejelentése.

A bortermelési adóról szóló 1918. évi I. törvényeink rendelkezései értelmében a bormust és a bor bortermelői adó alá esik.

Aki Aradon bormustot vagy bortermel: köteles a városi fogyasztási adóhivatalban a hivatalos órák alatt bejelenteni:

1. a szüretelés ideje alatt minden héten termelt és beraktározott mustot és bort az illető hét vasárnapjáig, az elszállított vagy másnak átadott mustot és bort — ideértve a szüretelés helyéről valamely szomszédos községbe azonnal tengelyen elszállítani kívánt bormustot is — legalább 24 órával az elszállítás előtt.

2. a szüret után beraktározott, valamint elszállított vagy másnak átadott mustot vagy bort legkésőbb 24 órával a beraktározás, elszállítás vagy átadás után.

3. azokat a későbbi birtok és tulajdon változásokat (feladás, átengedés, feldolgozás, fogyasztás vagy egyéb felhasználás) melyek az adó megállapítására vagy kivetésére befolyással vannak a változás bekövetkezése után ugyancsak 24 óra alatt.

4. aki az adóköteles bormustot vagy bort az adófelvétel kötelezettsége alól akár bejelentésének elmulasztása, akár szemle megtartása előtt való elszállítás, másnak átadás, a készlet eltitkolása stb. vagy bármely más módon szándékosan elvonja: kihágást követ el és a megrövidített vagy amegrövidítés veszélyének kitett adó négyeszeres összegétől annak nyolcszoros összegéig esetleg 1000 koronától 10.000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntendő, amely behajthatatlanság esetén megfelelő szabadság veszítés büntetésre változtatható át.

Arad, 1918. szeptember 13-án.

Zikó János,
I. a. felügyelő.

Kukorica szarát

te-kormányozás céljaira minden mennyiségben vásárolunk.

Fleischregie

Arad-Vár. 6984